

Kaupungin asukas- ja yhteisötilat kaupunginkanslian asukasosallisuuden kokonaisuudessa

Vastaus kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialalle liittyen selvitykseen Harjun toimipisteen mahdollisista käyttötavoista kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla sekä Harjun tilan kaupungin sisäisen vuokrasopimuksen irtisanomiseen.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti (9.5.2023 § 67) palauttaa Harjun tilan irtisanomisen uudelleen valmisteltavaksi siten, että kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala lähtee hakemaan yhteistyökumppaneita Harjun toimintaan. Nuorisotalotoiminnan rinnalle Harjuun voisi hakea asukastalotoimintaa ja järjestötoimintaa. Näiden mahdollisuuksien kartoittamisessa kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala voisi hakea yhteistyötä mm. kaupunginkanslian, Kaupunkitilojen kanssa ja alueella toimivien kansalaistoimijoiden ja järjestöjen kanssa. Lisäksi kartoituksessa kuullaan ja osallistetaan nuoria.

Kaupungin ylläpitämät Stadin yhteisötalot

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan muutoksen yhteydessä kaupungin asukastalotoiminta sijoitettiin kaupunginkanslian osallisuusyksikköön alkaen 1.1.2023. Kaupunki ylläpitää tällä hetkellä 10 Stadin yhteisötaloa (entiset Stadin asukastalot) sekä osallistuvan budjetoinnin rahoituksella määräraikaista yhteisötaloa Käpylässä.

Talot sijaitsevat suurpiireittäin seuraavasti:

Eteläinen suurpiiri: Stadin asukastalo Betania; Läntinen suurpiiri: Stadin asukastalo Lassila; Keskinen suurpiiri: Stadin asukastalo Hanna, Stadin asukastalo Käpylä, (Oma Stadi, osallisuusrahasto); Pohjoinen Suurpiiri: Stadin asukastalo Saunabaari, Stadin asukastalo Oulunkylän Seurahuone; Koillinen suurpiiri: Stadin asukastalo Malmi, Stadin Asukastalo Pihlajanmäki; Itäinen Suurpiiri: Stadin asukastalo Kontula, Stadin asukastalo Vuosaari. Yhteisötalot sijaitsevat epätasaisesti eri puolille Helsinkiä. Niiden epätasaisen sijoittumisen historia juontuu sosiaaliviraston 90-luvun aluepainotteisesta työstä sekä 90-luvun lähiöprojektialueista ja EU-rahoitteisen Urban-ohjelman kohdealueista.

Tällä hetkellä kaupungin kymmenen eri yhteisötaloa ovat kukin toiminnoiltaan, sisällöiltään, ja mahdollisuuksiltaan hyvin erilaisia - myös sijainnin ja tilojen koon näkökulmasta. Ne toimivat infopisteinä, matalan kynnyksen olohuoneina, harrastusverstaina, kokoontumis- ja kohtaamispaikkoina, osallisuuden lisääjinä ja vapaa-ajan hengailupaikkoina. Yhteisötalot ovat kaikille avoimia, monipuolisen tekemisen ja kohtaamisen paikkoja. Yhteisötaloilla toimitaan yhteistyössä asukkaiden, vapaaehtoisten ja muiden toimijoiden kanssa. Yhteisötalot toimivat matalan kynnyksen periaatteella ja aktivoivat eri asualueiden asukkaita aloitteellisuuteen, yhteisöllisyyteen, yhdessä viihtymiseen ja tekemiseen. Iltaisin ja viikonloppuisin talojen tilat ovat vuokratyössä eri toimijoilla kuoroista liikuntaryhmiin. Asukkaiden on myös mahdollista vuokrata yhteisötalojen tiloja omaan käyttöön. Osallisuusyksikön yhteisötalotoiminta on kuitenkin keskittynyt matalankynnyksen palvelujen ja harrastusmahdollisuuksien tuottamiseen eikä keskity pelkästään tilavuokrauksiin.

Sturenkadulla erittäin aktiivisesti toimiva yhteisötalo Hanna sijoittuu maantieteellisesti hyvin lähelle Harjun nuorisotaloa, noin 600 metrin kävelymatkan päähän. Uuden yhteisötalon perustaminen ja resurssien kohdentaminen näin lähelle jo olemassa olevaa vakiintunutta toimintaa ei edistäisi alueellista tasapuolisuutta, kun samanaikaisesti Helsingissä on alueita kokonaan ilman kaupungin ylläpitämää yhteisötalotoimintaa tai järjestöjen asukastiloja. Mikäli Harjun vapautuneisiin tiloihin saadaan toimija, voisi lähtökohtana kuitenkin olla yhteistyö Hannan ja muiden yhteisötalojen kanssa.

Asukasyhdistysten ylläpitämät asukastilat

Kaupungin tilojen lisäksi asukasyhdistykset ja myös vapaammat verkostot ovat omalla aktiivisella toiminnallaan perustaneet erilaisia asukastiloja Helsinkiin (reilu 20 kpl). Yhteisöt voivat hakea asukastilatoiminnan järjestämiseen kaupunginhallituksen asukasosallisuusavustusta, joiden valmistelusta ja hallinnoinnista kaupunginkanslian osallisuusyksikkö on vastannut vuodesta 2017 alkaen.

Asukasosallisuudenavustusten (tilan ylläpito ja /tai asukastoiminnan koordinaatio) piirissä on 23 yhteisöä vuonna 2023. Yhteisöjen ylläpitämien asukastalojen asukasosallisuuden kaupunginhallituksen avustusmääräraha oli (2023) 1 096 000 euroa, josta pienavustuksiin myönnetään vuosittain noin 30 000 euroa.

Keskisen suurpiirin alueella on tällä hetkellä asukkaiden ylläpitämiä tiloja neljä (Kumpulán kylätila, Naapuruustalo Pasila, Arabian asukastalo, Kalasataman vapaakaupungin olohuone), joista kolmelle on myönnetty asukasosallisuuden avustusta.

Harjun nuorisotalon radonmittausten tulokset rajaavat työsuojelullisesti henkilöstön työskentelyä nykyisissä tiloissa, joten remontti on välttämätön. Remontin aiheuttamien kustannusten myötä vuokrahinta tulee nousemaan erittäin merkittävästi. Mikäli Harjun tilaan löytyisi uusia toimiojita järjestöistä, jotka toimivat pääsääntöisesti ulkopuolisen rahoituksen varassa, edellyttäisi se myös sitä, että järjestöt onnistuvat saamaan toiminnalleen riittävästi avustuksia ja muuta tukea.

Asukasosallisuuden avustuksissa pyritään alueelliseen tasapainoon, yhdenvertaisuuteen ja tarveperustaiseen harkintaan. Mikäli uusia, avustuskriteerit täyttäviä hakijoita on asukastilojen osalta, on aiempina vuosina jouduttu sopeuttamaan muiden avustusten saajien keskuudessa kuitenkin siten, että välttämättömät menot kuten vuokrat turvattu. Uusien asukastilojen tukeminen asukasosallisuuden määrärahoista ilman, että vaarannetaan vakiintuneiden tilojen toiminta ja alueellinen yhdenvertaisuus, edellyttäisi merkittävää korotusta nykyiseen asukasosallisuuden avustusmäärärahaan. Alueellista harkintaa sovelletaan avustuskriteerien mukaisesti muun muassa silloin, jos alueella on jo entuudestaan vakiintunutta asukastilatoimintaa. Stadin yhteisötilojen ja asukastilojen verkoston kehittämisessä tulee kiinnittää jatkossakin huomioita alueellisesti tasapuoliseen kattavuuteen.

Kaupunki saa verrattain paljon esityksiä uusien asukastilojen avaamiseksi. Kaupunginhallituksen linjausten mukaisesti selvitetään alueella käytettävissä olevat kaupungin tilat, ja ohjataan käyttämään niitä. Myös alueperustaisuus on yksi kaupunginhallituksen asukasosallisuuden avustuskriteereistä, eikä uusia asukastiloja priorisoida alueille, joista on julkisella liikenteellä saavutettavissa lähialueiden asukastiloja.

kaupunginkanslian osallisuusyksikkö, osallisuusjohtaja.